

Sofia de Esteban Lizarbe [Gorra da jaiotzez]

Eider Madina Berasategi

@xaukenaxauk

ARGAZKIA: EIDER MADINA

“Beharturik gaude bizitza oso ongi antolatzerara; zaila zaigu oraina bizitzea”

Sofia de Esteban Lizarbe naiz, 44 urteko iruindarra. ASORNA, Nafarroako Pertsona Gorren Elkarteko koordinatzaile gisa egiten dut lan. Sortzez naiz gorra, baina ez gor-mutua askok uste duen bezala.

Gure komunitatea oso plurala da, entzumen galera maila eta ahozko komunikaziorako gaitasun ezberdinak ditugu. Oso errotuta dago gor-mutu kontzeptua, baina jendarteak izendapen hori erabiltzeari utzi behar lioke. Denak zaku berean sartzea delako, eta ahotsa erabiltzeko gai direnei haiek ez duten gabezia bat atxikitzen dielako.

Komunitate bat gara; gure hizkuntza, kultura eta ohiturak ditugu. Nire lagun gehienak gorrak dira, nire bikotekidea bezalaxe. Bi seme-alaba ditugu eta haiek ez dute entzumen arazorik, baina etxeko hizkuntza zeinu bidezkoa da, hori izan baita haien ama-hizkuntza. Hala ere ez ditugu gure interprete moduan erabiltzen. Senarra eta biok pertsona autonomoak gara eta ez dugu seme-alaben bizitza gure beharretara moldatu nahi.

Hainbat urtez ibili naiz zeinu-mintzaira irakasten. Beste hizkuntzekin duen alde bakarra kanala da, soinu bidezkoa beharrean bisuala izatea. Gainerakoan beste hizkuntza guztiak bezalakoa da, berezko ezaugarriak ditu, lexikoa, gramatika arauak... baita dia-

lektoak ere! Ez da berdin hitz egiten hemen eta Huelvan, testuinguruari lotutako ezaugarriak ditu, hizkuntza bizia den seinale.

Azken urteetan gure eskubideen alde ari naiz borrokan. Pertsona gorrei eta familiei orotariko laguntza edo asistentzia ematen eta kanpora begira sentsibilizazio eta zabalkunde lanetan.

Eskubide asko urratzen zaizkigu. Espainiako Gobernuak, espainiar eta katalan zeinu hizkuntzak aitortzen dituen 27/2007 Legea onartu zuen –euskal zeinu mintzaira ez du jasotzen– baina oinarri-oinarrizkoa soilik betetzen da, gure beharretatik oso urrun.

Egia da teknologia berriei esker aurrerapausoak eman direla. Gehienok etxea egokitua dugu eta tinbrea edota iratzargailua, esaterako, argi bidezkoak dira. SVisual plataforma ere oso baliagarria zaigu, 24 orduko interprete zerbitzua eskaintzen baitu Internet bidez.

Egunerokoan, baina, beti saiatzen naiz interprete berarekin ibiltzen, konfiantzazko harremana sortzen delako, eta badakidalako nahi dudana ongi adieraziko duela, eta alderantziz. Haien lana

Sofia de Esteban Svisual plataformako zeinu hizkera zerbitzuak erabiltzen.

nahitaezkoa da gure bizitzetan. Gauza xeheak egiteko laguntzarik gabe moldatzen naiz, baina larrialdi, espezialista, abokatu edota bileretara joateko, zerbitzua eskatzen dut.

Badago informazioa, baina ezagutza gutxi. Ikusezinak gara. Lehen begiratuan ez zaigu deus antzematen eta erreakzioak orotarikoak izaten dira. Badaude elkarrizketa izaten saiatzen direnak, eta moldatu ohi gara; beste askok, ordea, ez dakite nola jokatu eta “ai, barkatu” esanda alde egiten dute. Gogorra izan daiteke, ahaldunduta ez bazaude, batik bat.

Formakuntza, aisialdi eta kultura arloan ere oso mugatuta gaude, eskaintza urria delako. Espresuki zerbait ikusteko aurrez planifikatu behar dugu, interprettea eskatzeko.

Ahozko hizkuntza bultzatzeko joera egon da; gurea ez da gehigarri gisa ikusi, ezta baliabide gisa ere; eta beraz, ez sustatzeaz gain, gutxietsi egin da, sarri. Audifonoak, inplanteak edo logopedak lehenesten dira; eta guri tresna horiek oso baliagarriak iruditzen zaizkigu. Baina besteari garrantzirik kendu gabe. ■